

Uit het stuk van H. te Velde blijkt een geschiedopvatting waar ik het - spijtig voor de discussie - goeddeels mee eens ben. Zijn bezwaren tegen een aantal ideeën die ik in het vorige Gronieknummer uiteen heb gezet, berusten denk ik dan ook op een misverstand.

Te Veldes bezwaren vallen in drie categorieën uiteen:

1. Ten eerste zijn er de praktische bezwaren. Een historicus kan zich, zoals te Velde terecht opmerkt nooit bewust zijn van al zijn vooroordelen, vooronderstellingen, voorwetenschappelijke uitgangspunten en geloofs-artikelen (vvug). Een geschiedwerk doet 100 jaar na dato soms naïef aan, ten gevolge van de onuitgesproken, en eerst nu aan het licht tredende vvug's.

Geheel juist natuurlijk.

Een en ander neemt niet weg dat een historicus, wanneer hij een betoog ontwikkelt, zijn vvug's die het betoog een belangrijke wending kunnen geven, maar beter zo expliciet mogelijk kan verwoorden. Vooral wanneer het gaat om vvug's die - niet benoemd - aanleiding kunnen geven tot verwarring binnen de Zunft omtrent de betekenis van de geschiedkundige tekst. Dat verwoorden van vvug's is niet belangrijk omdat geschiedschrijving nu zo nodig een wijsgerig systeem zou moeten (pretenderen) op te bouwen, maar om de wetenschappelijke discussie gemakkelijker te laten verlopen.

2. Voorts zijn er de theoretische bezwaren. Te Velde meent dat het opbouwen van een wijsgerig systeem vooraf, schade kan toebrengen aan de geschiedschrijving; de theorie zou de loop van het verhaal kunnen gaan dicteren. Het verhaal zou door de steigers van de theoriebouwers aan het oog van de lezer onttrokken worden, en de geschiedschrijving zou daardoor veel van haar overtuigingskracht verliezen.

Ook hier ben ik het volkomen mee eens.

Nergens heb ik dan ook aangedrongen op het optrekken van dergelijke steigers. Dat neemt niet weg dat - al was het maar in een bijzin - bepaalde vvug's zich goed laten vermelden.

3. Tenslotte meent te Velde dat ik geporteerd zou zijn voor een niet-pluriforme geschiedschrijving, en tekent hij hier protest tegen aan. Historische werken belichamen vaak een geschiedsopvatting en een bepaalde historische invalshoek die zich ook bij het ordenen van ander historisch materiaal dankbaar laat gebruiken. Dit maakt die historiografische werken op een 'gelukkige manier dubbelzinnig', aldus te Velde.

Uiteraard ben ik het ook hier volkomen mee eens.

Dat een bepaald historisch perspectief zich voor meerdere perioden of bronnenmateriaal laat aanwenden is niet de 'meerdere' die ik aanval. Het nastreven van een overkoepelende visie op de geschiedenis is ook de 'eenduidigheid' die ik voorsta. Wat ik wel van mening ben, is dat een (geschied)wetenschappelijke tekst van de ene historicus zo begrijpelijk mogelijk (niet voor misverstanden vatbaar, eenduidig) moet zijn voor zijn collega. Laat zo'n tekst meerdere interpretaties toe, dan wordt er veel tijd verspild met onzin en gebabbel.

Ik hoop zo min mogelijk van uw tijd verspild te hebben.